

NSV Ministrite Nõukogu
füüsi. asu
Loodusmaade Valitsus

117
SAABUNUD

7. det 1959. a.

Nõukoht 720

Väike-Maarja Rajooni Tödrahva Saadikute
Täitevkomitee

O T S U S

nr. 168.

10. septembrist 1959. a.

Väike-Maarjas.

Väike-Maarja rajooni looduse ja kultuuri-
mälestusmärkide säilitamisest.

Väike-Maarja Rajooni TSN Täitevkomitee, Era
kuulunud rajooni täitevkomitee kultuuriosakonna ette-
panekud, märgib:

Väike-Maarja rajooni piires paikneb palju loodus-
likult väärtusi ning turismi seisukohalt huvitavaid
kohti, asub ajaloolisi ja arheoloogilisi objekte, ka
leidub rajooni metsades ulukeid ja vetes kala.

Sei roie aga küllaldaselt tähelepanu osutatud
rajooni maastikulise ilu, maismaa ja vete loomastiku
ning metsavarude ratsionaalsele kasutamisele ning kul-
tuurimälestusmärkide kaitsele. On esinenud rida loo-
duskaitse rõhimõtete vastu käivaid rakke (bensiiniladu-
de rajamine Saia, Rahkla ja Lammasküla rakkidesse, loo-
made karjatamine riibe ja Liigvalla rakkides jms.).

Rajooni looduse ilu säilitamiseks, looduse ja
kultuurimälestusmärkide kaitse tõhustamiseks ning
Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste nr. 242 (17. juu-
list 1957. a.) "Abinõudest looduskaitse organiseerimi-
seks Eesti NSV-s" ja nr. 264 (20. okt. 1956. a.) "Eesti
NSV territooriumil asuvate riikliku kaitse alla kuuluvate
kultuurimälestusmärkide arvelevõtmise, kaitse or-
ganiseerimise ja kaitse kontrolli tugevdamise kohta"
täitmiseks Väike-Maarja Rajooni TSN Täitevkomitee
o t s u s t a b:

1. Lähtudes majanduslikest, kultuurilistest, teadus-
likest ja kasvatuslikest eesmärkidest, võtta kaitse
alla Väike-Maarja rajoonis looduslikult väärtuslikud kohad,
haruldase kasvuga ruud, rargid, kultuurimälestusmär-
gid ja teised üksikobjektid vastavalt käesoleva otsu-
se lisas nr. 1 esitatud nimekirjale.
2. Kaitse alla võetud maastikuliste alade loodusliku ilu
muutmise ärahoidmiseks keelata neil aladel kaevia-
te kaevamine, metsa lagereid ja üksikute ruude ning
alade maharaiumine, ehituste püstitamine, küttesaimete
ja ehitusmaterjalide ladude rajamine, uute teede ehitam-
ine, hoonete seinte ja ruudele märkuste tegemine.
3. Keelata kaitse alla võetud rakkides ruude mahavõtmine
(väljaarvatud sanitaarraied, mida võib teha vaid koos-
kõlasstatult kohaliku metsamajandiga), kasvavate ruude
rikkumine, loomade karjatamine, põllumajandusliku teh-
nika paigutamine rargi territooriumile, masinate, liik-
lemine

väljaspool olemasolevaid ehitusteid ja igasugusel muul viisil parkide reostamine.

- Rahvaparkide läbiviimist parkides ja mujal looduslikult kaunistel kohtadel lubada ainult kooskõlastatult kohaliku TSN Täitevkomiteega; see korraldajatel tuleb peoplatse korrastada kahe päeva jooksul pärast ürituse toimimist. Ajutiste ehituste (müügilaudade, kioskite jt.) püstitamine suuremrite klastajate teenindamiseks on lubatud määratud alale ainult ürituse läbiviimise ajaks.
4. Keelata kaitse alla võetud üksikobjektide (puid, mändrahnud, haruldaste lindude pesad - meil kured) asukoha muutmine, maharüümine või muul viisil rikkumine.
5. Ehitiste tühjete teostamine, mis on seotud kaitse all olevate maa-alade ja üksikobjektide ilma muudatamiseta muutmise või rikkumisega, tuleb eelnevalt kooskõlastada rajooni täitevkomitee kultuuriosakonnaga.
6. Keelata roiskvete juhtimine veekogudesse ilma vastavate eetteksavudeta või muude filterseadmeteta ja autode ning teiste veokite pesemiskohtade asutamine keelualadel ja puhkepaikades ilma rajooni täitevkomitee kultuuriosakonna eriloata.
7. Kohustada kiki maavaldaajaid, kelle territooriumil asuvad olemasoleva otsuse lisas loetletud objektid, nende vahetusse lähedusse ehituste püstitamisel, kraavide kaevamisel, teede ja elektriliinide ehitamisel jne. puhul esitama täitevkomitee kultuuriosakonnale vastav avaldus jooksva aasta 15. jaanuariks.
8. Kohustada rajooni täitevkomitee kultuuriosakonda (sm. linnale) korraldama kaitse alla võetud objektide looduses tähistamine hiljemalt 1. juuniks 1960.a.
9. Kohustada rajooni täitevkomitee põllumajanduse inspektorooni (sm. Maipuu):
 - a) tähistada rajooni kaardil kaitse alla võetud objektide asukohad hiljemalt 1. okt. 1959.a.;
 - b) teostada maakorralduses parandused selliselt, et üksik kaitse alla võetud pargid kuuluksid ühele maavaldaajale (1959. aasta jooksul).
10. Suuda Tammiku kolhoosi juhatuselt (esimeses sm. Pajula), Rud. Põlsoni nim. sovhoosi direktorilt (sm. Kõhtla), Rahkla sovhoosi direktorilt (sm. Unt) likvideerima parkidesse paigutatud bensiinihoidlad hiljemalt 1. jaan. 1960.a.
11. Kohustada rajooni täitevkomitee rahandusosakonda (sm. Matsoo) nägema ette 1960.a. ja järgnevat aastat eelarves kulutused kultuuri- ja looduskaitse objektide tähistamiseks samuti premeerimise kodanike premeerimiseks, kes avastavad kultuuriajaloolisi või looduskaitse seisukohalt huvitavaid objekte ning avalduste premeerimiseks kes ees-

m

etost

dal

k/n

kujulikult tšhidavad oma glesandeid kultuuri-ja loodus-
kaitse korraldamisel.

12. Vtta teadmiseks, et riikliku kaitse alla v6 tud objektide kuritahtlik rikkumine v6i h6vitamine toob kaasa s6udlase karistamise Eesti NSV Wloennsukogu 1957. a. 7. juuni seaduse "Eesti NSV looduse kaitsest" § 4 alusel vabaduse kaotuse kuni kahe aastani v6i paranduslikke t6id ohest kumet kuni ohe aastani.
13. Khesoleva otsuse t6itmise kontroll panna koikidele rajooni-, k6lade ja Tamsalu alevinsukogu saadikutele, kultuuri ja rahvahariduse d6al t66tajatele ning miilitsa-t66tajatele.

Valke-Marjo Jooni TEN
Tilvekomitee esimees.

Valikokomitee Rajooni TSN
Tsitevkomitee sekretär.

RAKIRI

L i s t nr. 1.

Vihke-Maarja Rajooni TSN Valitevkomitee
otsusele nr. 168 10. septembrist 1959. a.

Pargid koos juurdekumluvate allosedega.

K1. Tammiku	Salla k/n-s
K2. Koila	"
K3. Saumle	"
K4. Salla	"
K5. Lasinurme	"
K6. Ao	"
K7. Liigvalla	Rakke k/n-s
K8. Lammasküla	"
K9. Antu	"
K10. Koonu	Vihke-Maarja k/n-s
K11. Pandivere	"
K12. Vihke-Maarja	"
K13. Kõrre	"
K14. Kiltse	Simuna k/n-s
K15. Mõõri	Kiltse k/n-s
K16. Varangu	Simuna k/n-s
K17. Aavere	Vajangu k/n-s
K18. Raigu	"
K19. Rinnamäe	"
K20. Kuie	"
K21. Vihmaste	"
K22. Padivere	Simuna k/n-s
K23. Padangu	Tamsalu k/n-s
K24. Jõeõula	"
K25. Triigi	Triigi k/n-s
K26. Rakkla	Laakvere k/n-s
K27. Paasvere	"
K28. Muga	Muga k/n-s
K29. Venevere	Venevere k/n-s
K30. Porkuni	Assaalla k/n-s
K31. Rohu	Laakvere k/n-s
K32. Tamsalu	Tamsalu alevi suukogu

- 2 -

Maastiku kaaskolemendid

1. Abavere mäggi - Vihke-Maarja k/n-s
2. Aunmäggi - Salla k/n-s (koostatud krause ja liiva vedu ning logeraled)
3. Kollavere mäggi - Laakvere k/n-s (koostatud raied)
4. Passvere metskonna Kurve vahtkonna kvartalid nr-d 44, 52, 65 ja 81 - üldpindalaga 197 ha;
5. Liivamäggi ja Jaanitulemäggi Porkuni - Piisopi teel Ascamalla k/n-s.
6. Minnitukk Siimna a. ulas, Siimna k/n-s.
7. Püüsed püüd kolh. "Rahva Vuit" keskkuse juures Laakvere k/n-s.

Rändrahnad.

1. Suur rändrahn "Toona suur kivi" Tamsalu Lubjavabriku lähedal 7,3 x 4,5 x 3,4m, ü= 24,2m. Tamsalu alevi-nsukogus.
2. Liigvalla orjakivi Rakke k/n-s Liigvalla metsas 65. sihil 2 x 1,5 x 1,5m.

Püüsed püüd

1. Ränd Laakvere k/n-s Kurgalle pere lähedal.
2. Püüsed (3) - Laakvere k/n-s Lusa- Padu- Laakvere tee ääres.
3. Tammed (2), ühte nim. "Plettenbergi tamm" Salla 7-ki kooli pa. rgis Salla k/n-s.
4. Kuusk (kaheharaline) Siimna k/n-s Padiverest Antusse suubuva tee ääres.
5. Tamm, nim. "Orjatanu" Liigvalla pargis Rakke k/n-s
6. Ränd Tamsalu k/n-s Porkuni veski taga pillul.
7. Hübepajud Porkuni järve ääres Ascamalla k/n-s.
8. Püü - Vajangu k/n-s Kuie pargis, onopüüde juurega. nim. "Hobusepuu".
9. Lehised (2) Liisemäe Triigi k/n-s.
10. Ränd ja püüsed (2) Piltai k/n-s, end. Järvepera küla asemel.
11. Püüsed Raekülas tiigi kaldal Vihke-Maarja k/n-s
12. Minid Lokse külas Siilimäel Tamsalu k/n-s
13. Kadakad Kuma ja Abavere vahelisel teelügil, Puna-ali lähedal prillapatsi metsavahi juures Piltai k/n-s.
14. Tammed (3) Piibe pargis Rakke k/n-s.
15. Paju Rakke k/n-s oos.
16. Jalaked (3) nn. "Pulmajalaked" Tamsalu k/n-s Saveldum külas.
17. Hübepaju Vihke-Maarjas tiigi kaldal - Vihke-Maarja k/n-s

18. Kuusk Porkuni pargis teeristil Assamalla k/n - s
19. Mänd Paasvere-Venevere tee ääres Paasveve Arukülas Laekvere k/n
20. Põlised puud ja allee Vao sovhoosi keskuse juures Kiltsi k/n
21. Põlised puud endisest Piibe pargist Rakke k/n-s

Linnamäed

1. "Rakke mägi" - linnamägi Rakke asula juures
2. Punamäe maalinn Nõmmes Kiltsi k/n
3. Tammiku linnamägi (Rud. Pälsoni nim. sovhoosi karjalaudast 400 m edela suunas) Salla k/n - s

4.

Pelgupaik

1. Luusasaare rabas Muuga k/n - s

Ohvrikivid

1. Ohvrikivi Salla k/n-s end. Pärtjaagu talu eluhoonetest 500 m edela suunas
2. "Liukivi" Salla külas end. Pärtjaagu talu eluhoonetest 70 m edela suunas
3. Ohvrikivi Salla k/n Kärü-Kõrvekülas, end. Onga talu eluhoonetest 150 m Imukvere suunas
4. Ohvrikivi Salla k/n -s
5. Ohvrikivi Salla k/n-s Edru külas, sovhoosi karjalauda lähedal
6. Ohvrikivi Väike-Maarja k/n-s Koonu külas, kuivatistes loo m kagu suunas
7. Ohvrikivi Labaveres Taaraorus Väike-Maarja k/n-s
8. Ohvrikivi Kufel Vajangu k/n-s Vajangu 7-kl Koolist 400 m lõuna pool
9. Ohvrikivi Luusiku külas Venevere k/n-s
10. Ohvrikivi Väike-Maarja Keskkooli õuel (Pikk tn 29)

Kivistised

1. Korallikivistised Porkuni paemurrus (pargis) Assamalla k/n

Arheoloogilised mälestusmärgid

1. Kivikalme Tamsalu Keskkooli juures teekäänu kohal Tamsalu k/n -s
2. "Kuusiku" kivikalme Tamsalu mõisahoonest kagu suunas
3. "Tornimäe" kivikalme Porkuni külas, end. Tornimäe talu hoonetest 200 m lõuna pool Assamalla k/n -s

- 4. "Kirikumägi" kivikalme Mäeri külas end. Pajumäe talu maa-alal Siina k/n-s.
- 5. Kivikalme Kurna külas, end. Jurirahva talu maa-alal Siina k/n-s.
- 6. Kivikalme Rohu külas, end. Rohu mäge hoonetest 200 m kirde suunas Leekvere k/n-s.
- 7. Kivikalme Rohu mäge juures, Rohu-Moora teelt 22 m kirde suunas Leekvere k/n-s.
- 8. Kivikalme Rohu pargis, end. pesukügist 66 m kirde suunas Leekvere k/n-s.
- 9. Kivikalme Leekvere külas, Päävere -Rakke maantee ääres.
- 10. Kalme Tamsiku külas, end. Kolgata talu maa-alal Salla k.
- 11. Kalme Mäitvere külas, end. Vastu talu maa-alal Rakke k.
- 12. Kalme Lahu külas, end. Kalma talu maa-alal Rakke k/n-s.
- 13. Kalme Mungas, end. Tiku talu maa-alal Munga k/n-s.

Arhitektuurilised mälestusmärgid

- 1. Kiltsi 7-kl. kooli hoone. (ehit. XV - XVIII saj.) Kiltsi k/n-s.
- 2. Munga 7-kl. kooli hoone (ehit. XIX saj.) Munga k/n-s.
- 3. Vao vassallide tornelamu (pärast XIV saj.) Kiltsi k/n-s.
- 4. Porkuni lossi varemed ja torn (1479.a.) Assamalla k/n-s.
- 5. Vihke-Maarja kiriku hoone ja vanad kiviristid kalmistul Vihke-Maarja k/n-s.
- 6. End. Vuhmata mäge värav ja mägihooned Vajangu k/n-s.
- 7. Porkuni lossi vapikivi Piisupi külas Tahti talu talli seinas Assamalla k/n-s.
- 8. Vajangu k/n-s Kuie tuuleveski.
- 9. End. Kuie kurtis Rakke - Vägova tee ääres Rakke k/n-s.
- 10. End. Kadila kurtisihooned Assamalla k/n-s.

Kiviristid ja tulbad

- 1. Kivirist Püdrangul (sohvooi keskusest 300 m põhjas) Tamsala k/n-s.
- 2. Kivirist Aavere külas Vajangu k/n-s.
- 3. Kivirist Kuul teeristil Vajangu k/n-s.
- 4. Triangulatsioonil baasi tähistav kivitulp Siinamas Siina k/n-s.

Vennashaudad

- 1. Vihke-Maarja kalmistul Vihke-Maarja k/n-s.
- 2. Lokaal Tamsala k/n-s.
- 3. Siina pargis Siina k/n-s.

- 4. Rakkes Ao surnuaial Rakke k/n-s.
- 5. Tamalu pargis Tamalu aleviaukogu.

Kultuurilised mälestusmärgid

- 1. Viike-Mearja k/n-s. end. Riisikonnakooli hoone (Pikk t. 3).
- 2. Varangu metskonna hoone (kunstnik Ed. Viiralti elukoht) Vajangu k/n-s.
- 3. Kõrre veski hoone- elamu Mäma k/n-s. (okupatsioonil laagris hukkunud kirjanik Evald Tammelaane elukoht)
- 4. Maja Aluperes, kus elas kirjanik Otto Henther, Tamalu k/n-s.

